

GASSNOVA

STATENS FORETAK FOR CO₂-HÅNTERING

ÅRSMELDING 2012

GASSNOVA HAR FÅTT ANSVAR FOR ET DUGNADSPROSJEKT FÅ ANDRE LAND ENN NORGE KUNNE SATT I GANG.

Å finne fremtidens CO₂-svar krever store ressurser.

I tillegg har det norske olje- og gasseventyret gitt oss viktig kunnskap og kompetanse. Gevinsten ved å lykkes vil være verd innsatsen.

Vi er stolte over den viktige jobben Gassnova gjør: Vi bidrar til at Norge er ledende i verdens klimakamp, og til løsningene som gjør at verden vinner kampen.

Gassnova SF

GASSNOVA SF

– STATENS FORETAK FOR CO₂-HÅNDTERING

Et mål for Gassnova er å bidra til økt kunnskap om CO₂-håndtering nasjonalt og internasjonalt ved å spre resultatene som oppnås.

FORMÅL OG HOVEDOPPGAVER:

- » Forvalte statens interesser knyttet til CO₂-håndtering og gjennomføre de prosjektene som foretaksmøtet bestemmer.
- » Gi råd til Olje- og energidepartementet i spørsmål vedrørende CO₂-håndtering.
- » Bidra til teknologiutvikling og kompetanseoppbygging gjennom konkrete CO₂-håndteringsprosjekter og gjennomføring av CLIMIT-programmet.

Våre verdier: **INTEGRITET RESPEKT MOT ANSVAR**

Norges satsing på CO ₂ -håndtering er avgjørende	4
En verdensbegivenhet.....	6
TCM Uttestingsarena med store ambisjoner	8
Fremtidens climateknologi finnes på bakrommet.....	10
Fullskala CO ₂ -håndtering – en absolutt nødvendighet	12
Flere mulige CO ₂ -håndteringsprosjekter i Norge?	14
Styrets beretning	16

INNHold

Regnskap	20
Balanse	22
Noter til regnskapet for 2012	25
Revisjonsberetning	30

BILDENE I DENNE ÅRSMELDINGEN:

Forside: Helge Hansen | Side 2-8: TCM DA | Side 13 og 16: Styrk Fjærtøft Trondsen | Side 20: iStockphoto.com

FORORD:

NORGES SATSING PÅ TEKNOLOGIUTVIKLING ER AVGJØRENDE

En foruroligende klimarekord preget 2012: Aldri har det vært målt mindre is i Arktis enn i september. Forskere kobler ismeltingen til høyere temperaturer og klimaendringer. Dette er trolig bare begynnelsen. Vi må bekjempe klimaendringene nå!

Gassnova skal være fødselshjelper for en klimateknologi verden ikke kan klare seg uten. Å fange og lagre CO₂ fra kull- og gasskraftverk, samt andre industrielle kilder, vil kunne stå for så mye som en femtedel av de nødvendige utslippskuttene i 2050, ifølge Det internasjonale energibyrådet.

Norges satsing er avgjørende. Å planlegge og realisere CO₂-håndteringsprosjekter er tidkrevende, men i 2012 nådde Gassnova og samarbeidspartnere en milepæl vi er stolte over: CO₂ Teknologisenter Mongstad (TCM), som er verdens største anlegg for testing og utvikling av teknologier for CO₂-fangst, ble åpnet

av statsminister Jens Stoltenberg 7. mai. Her kan verdens leverandører av CO₂-fangstteknologi komme å prøve ut, demonstrere og forbedre sine løsninger. Målet er å gjøre teknologien billigere, tryggere og klar til å tas i bruk.

Åpningen av TCM ble lagt merke til av en hel verden. Høytstående representanter fra en rekke internasjonale organisasjoner og selskaper var til stede. Begivenheten ble omtalt i flere internasjonale medier. Foruten statsministeren, var regjeringen representert ved olje- og energiminister Ola Borten Moe. Totalt var et hundretalls personer til stede under åpningen som var en real

vitamininnsprøytning for verdens CO₂-håndteringsmiljøer.

Mange land arbeider målrettet med CO₂-fangst og -lagring. I 2012 ble imidlertid flere CO₂-håndteringsprosjekter skrinlagt på verdensbasis. Selv om nye prosjekter kom til, forsinker dette utbredelsen av CO₂-håndtering, siden veien fra å identifisere prosjekter til bygging og drift er lang. EUs NER 300-program lyktes ikke med å finansiere et eneste CO₂-håndteringsprosjekt, hovedsakelig som følge av manglende finansielle forpliktelser fra nasjonale myndigheter. I USA og Canada, hvor prosjektene er drevet av muligheten for salg av CO₂ til

økt oljeutvinning, modnes prosjekter i raskere tempo. I september kom den gledelige nyheten om at Shell i Canada skal bygge verdens første CO₂-håndterings-prosjekt for oljesand. I Kina, som kom sent i gang med CO₂-fangst og -lagring, går det nå raskt fremover, og flere nye prosjekter kommer til.

Teknologiutvikling er stikkordet for 2013. En av Gassnovas viktigste oppgaver er å bidra til at det utvikles kostnadseffektiv CO₂-håndterings-teknologi som kan kommersialiseres. TCM er et kroneksempel i så måte og står klar til å ta imot internasjonalt ledende teknologileverandører.

Flere har vist interesse allerede. Videre skal TCM bidra til deling og spredning av kunnskap og vil delta i ulike globale nettverk.

Forskningsprogrammet CLIMIT vil stå i spissen for banebrytende teknologier. Teknologikvalifiseringsprogrammet i regi av Mongstad fullskala fullføres på vårparten. Slik kan Norges innsats vise seg og bli et uvurderlig bidrag i verdens klimakamp.

Tore Amundsen // Administrerende direktør

Åpningen av CO₂ Teknologisenter Mongstad fikk oppmerksomhet langt utover landets grenser. Til stede var ikke bare vår egen statsminister og olje- og energiminister, men også høytstående representanter for andre land og internasjonale organisasjoner, samt et internasjonalt pressekorps.

SAGT OM TCM 7. MAI 2012

Statsminister
Jens Stoltenberg:
"I dag åpner vi verdens største og mest avanserte laboratorium for uttesting av CO₂-fangstteknologier. Et unikt testsenter som skal imøtegå en av de største utfordringene i vår tid."

Olje- og energiminister
Ola Borten Moe:
"Kunnskapen vi opparbeider oss her på Mongstad vil bidra til å legge til rette for fremtidige CO₂-fangstinitiativer og med det bekjempe klimaendringene."

IEA-sjef
Maria van der Hoeven:
"Hvis CO₂-håndtering går ut, må vi finne andre måter å ta CO₂-kuttene på og det vil bli veldig, veldig vanskelig: Vi må lykkes!"

TCMs adm. dir.
Tore Amundsen:
"TCMs unike fleksibilitet gir oss mulighet til å teste to eller flere teknologier samtidig med tilgang til røykgass fra et gassfyrte kraftvarmeverk og en katalytisk cracker. Åpningsseremonien er et viktig steg mot kommersialiseringen av denne typen teknologi."

Damian Carrington
i The Guardian:
"CO₂-håndtering har blitt rammet av den økonomiske krisen, og Europa er langt bak USA, men et nytt norsk anlegg gir håp."

EN VERDENS

BEGIVENHET

TCM

UTTESTINGSARENA MED STORE AMBISJONER

CO₂ Teknologisenter Mongstad (TCM) er verdens største senter for testing og forbedring av CO₂-fangstteknologier. Målet er å få frem teknologier som er gode nok til at de kan tas i bruk i fullskala-anlegg verden over. CO₂-fangst er helt nødvendig for at vi skal kunne bekjempe de klimaendringene verden står overfor.

FAKTA

- » **Flere muligheter for teknologiutvikling:** Amin, nedkjølt ammoniakk og andre (ledig tomt)
- » **Kapasitet:** Opptil 100 000 tonn CO₂/år
- » **Fangstmetode:** Post-combustion (CO₂-fangst etter forbrenning)
- » Anlegget er utstyrt med et hundretalls punkter for prøvetaking og 4000 måleinstrumenter er koblet til et eget kontrollrom
- » Fulltidsbemannet 24 timer i døgnet

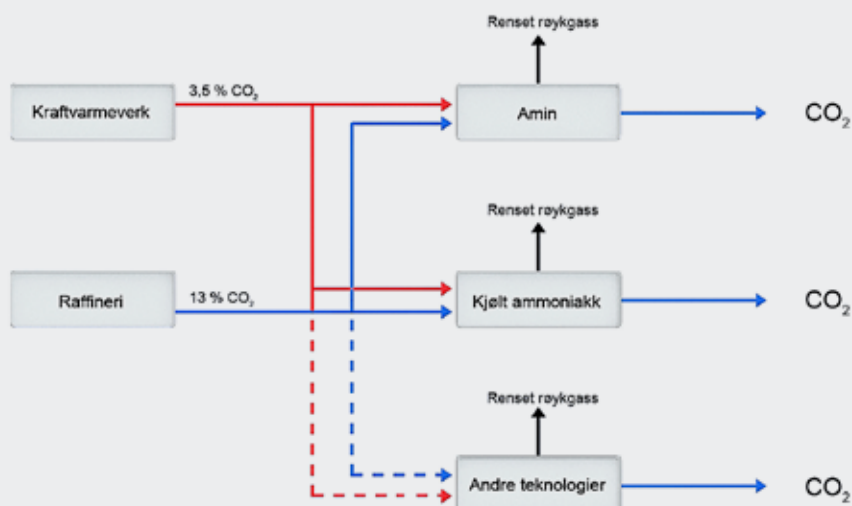
EIERE

TCM er et samarbeidsprosjekt mellom:

- » Gassnova 75,12 %
- » Statoil ASA 20,00 %
- » A/S Norske Shell 2,44 %
- » Sasol New Energy Holdings Pty Ltd. 2,44 %

AMBISJONER

- » Testing, verifikasjon og utprøving av teknologi for CO₂-fangst.
- » Redusere kostnader samt teknisk, miljømessig og økonomisk risiko.
- » Fremme markedsutvikling for karbonfangstteknologi.
- » Bidra til kunnskapsdeling og internasjonal utbredelse.

Det arbeides i dag med mange ulike teknologier for CO₂-fangst. De aller fleste befinner seg tidlig i utviklingsløpet og er umodne og kun blitt testet ut i labbskala eller små pilotanlegg. TCM er i dag en arena for uttesting av de mest modne teknologiene. Her skal det høstes tilstrekkelig med erfaring med dem, slik at det kan forsvares å bygge fullskala CO₂-håndteringsanlegg. Hovedutfordringene for de mest modne teknologiene for CO₂-fangst er knyttet til kostnader og energibruk. Lykkes man på TCM, kan teknologi som er testet der, forhåpentligvis i nær fremtid tas i bruk globalt.

I første omgang har partnerskapet i TCM avtalt at anlegget skal driftes i fem år. Gassnova og partnerne arbeider med å utvikle en strategi for bruk av TCM ut over femårsperioden.

BEHOV FOR MER ENERGI OG LAVERE UTSLIPP

På TCM har man satsset på såkalte "post-combustion"-teknologier (CO₂-fangst etter forbrenning). En fordel med denne teknologien er at den kan ettermonteres på eksisterende anlegg og anvendes både på kraftverk og industrianlegg.

Ifølge Det internasjonale energibyrået (IEA) må halvparten av de utslipps-kuttene CO₂-håndtering kan bidra til, gjøres på industriutslipp. IEAs statistikk forteller oss at cirka 80 prosent av dagens energiforsyning kommer fra forbrenning av kull og gass. Kull alene utgjør om lag 1 500 gigawatt installert kapasitet, noe som tilsvarer rundt 4 000 kårstø-kraftverk.

På verdensbasis er ytterligere 1 200 nye kullkraftverk under planlegging, ifølge en analyse fra World Resources Institute fra november 2012. Disse kraftverkene vil slippe ut like mye CO₂ som Kina gjør i dag.

Verdens befolkning trenger mer energi. Kloden trenger kutt i klimagasser for å begrense global oppvarming. Lykkes vi med å utvikle teknologi for CO₂-håndtering, kan vi få til begge deler på en gang. Lykkes vi ikke, vil de samfunnsmessige kostnadene bli svært høye, ifølge IEA.

Formålet med TCM er å vinne kunnskap og utvikle løsninger som kan redusere kostnader og teknisk og økonomisk risiko knyttet til fullskala CO₂-fangst fra både kull- og gasskraftverk samt andre industrianlegg.

VERDENsledende: TCM er unikt på flere måter

- » For det første kan flere forskjellige teknologier testes ut på samme tid. I dag jobber Aker Clean Carbon med å forbedre sin aminteknologi og Alstom med sin karbonattekologi. Som del av teknologikvalifiseringsprogrammet for Mongstad Fullskala skal Aker Clean Carbon og Alstom verifisere at deres teknologier kan oppskaleres og brukes på kraftvarmeverket på Mongstad. Dette arbeidet utføres på TCM. Flere andre internasjonale teknologileverandører har allerede vist interesse for å teste på TCM. Den tredje tomten er ledig og avsatt til nye og banebrytende teknologier. Når Aker og Alstom er ferdig med sine testperioder, kan andre leverandører prøve ut sine teknologier også i disse anleggene.
- » For det andre er TCM unikt i sin fleksibilitet med hensyn på tilgang til røykgass med ulik CO₂-konsentrasjon. Leverandørene har tilgang til røykgass med en lav andel CO₂ fra et naturgassdrevet kraftvarmeverk og røykgass med en høy andel CO₂ fra oljeraffineriet på Mongstad. Denne har likhetstrekk med eksosen fra et kullkraftverk.
- » For det tredje har teknologisentret ambisjoner om at mye av kunnskapen som opparbeides her, skal deles og spres. Derfor har TCM tatt initiativ til å danne et globalt kunnskapsnettverk for store testfasiliteter for CO₂-fangst. Deltakerne i CCS Test Centre Network møttes for første gang på konferansen GHGT-11 i Japan i november. Nytt møte skal avholdes på Mongstad våren/sommeren 2013. Grunnleggerne av nettverket er åtte internasjonalt ledende aktører med sine testsentre for CO₂-fangst, og det er også åpent for ytterligere store testsentre innen CO₂-fangst.

FREMTIDENS KLIMATEKNOLOGI FINNES PÅ BAKROMMET

CO₂-håndtering assosieres ofte med ord som "månelanding" og bilder av gigantiske konstruksjoner av stålør. Men fagfeltet CO₂-håndtering er mer enn dette. Rundt om i Norges land skjer det ting i laboratorier og pilotanlegg som kan være av avgjørende betydning for fremtidens klimateknologi.

Det norske forskningsprogrammet CLIMIT støtter prosjekter som driver teknologiutvikling for CO₂-fangst, -transport og -lagring fremover. Programmet administreres av Gassnova og Norges forskningsråd i felleskap.

Programmet vil i tiden som kommer i enda større grad fokusere på nytenkning og innovasjon samt på faglig og internasjonalt samarbeid. Målet er å bidra til lavere kostnader for denne helt nødvendige miljøteknologien, og at CO₂-håndtering kommer på plass internasjonalt tidligere enn det som ellers ville være mulig.

Det er tverrpolitisk enighet om at Norge skal satse på CO₂-håndtering. Gjennom denne satsingen har man utviklet internasjonal konkurransedyktig teknologier og fagmiljøer. CLIMIT-programmet deler ut om lag 180 MNOK hvert år til forskning, utvikling, pilotering og demonstrasjon av CO₂-håndteringsteknologi.

NY STRATEGI OG PROGRAMPLAN

CLIMIT-programmet retter seg mot norske bedrifter, forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler, gjerne i samarbeid med internasjonale bedrifter og forskningsinstitusjoner som kan bidra til å fremskynde kommersialisering av CO₂-fangst, -transport og -lagring. En ekstern evaluering fra 2011 slår fast at prosjekter med støtte fra CLIMIT har fått frem bedre og mer effektiv CO₂-håndteringsteknologi, og har bidratt til at Norge befester sin posisjon på flere områder innen CO₂-håndtering. Med ny strategi og ny programplan blir CLIMIT nå enda mer målrettet.

Fremover vil CLIMIT prioritere å støtte neste generasjons teknologier og mer banebrytende løsninger som kan bidra til å redusere kostnader og øke sikkerheten for CO₂-håndtering.

I dag er de mest modne teknologiene for CO₂-fangst både energikrevende og kostbare, og det er per nå ikke er en klar vinner innen fangstteknologi. CLIMIT vil fokusere bredt på ulike

typer teknologier og anvendelser. CO₂ transporteres i dag via rør og med skip. Utfordringene for transport av CO₂ fra kraftproduksjon eller industriavgasser er ukjente effekter av urenheter i gassen, sikkerhet og driftsaspekter. CLIMIT ønsker å støtte prosjekter som bidrar til økt kunnskap om disse temaene.

To av totalt åtte storskala lagringsprosjekter på verdensbasis finnes i Norge. CLIMIT-støttede prosjekter skal bidra til at CO₂-lagring kan gjennomføres på en kostnadseffektiv og sikker måte i samsvar med myndighetskrav og internasjonale avtaler.

Til forskjell fra de fleste andre land, kommer CO₂-utslippene i Norge i hovedsak utenfor kraftsektoren. Det innebærer at CO₂-håndtering på industrielle utslippskilder er aktuelt her. CLIMIT ønsker å støtte pilotanlegg for industriprosesser, samt prioritere utvikling av optimal teknologi for CO₂-håndtering fra gasskraftverk.

NORSKE FORTRINN OG MILJØ-KONSEKVENSER

Norge har en betydelig infrastruktur for CO₂-håndtering. I mai 2012 åpnet CO₂ Teknologisenter Mongstad (TCM), som er verdens største testsenter for CO₂-fangstteknologi. I tillegg finnes det et antall testpiloter, lagringspiloter og laboratorier. Prosjektene CLIMIT skal støtte fremover, bør utnytte og bidra til å videreutvikle infrastrukturen som allerede er på plass.

Det er ikke akseptabelt å utvikle klimateknologi som skaper nye miljøproblemer. Derfor har CLIMIT støttet en rekke prosjekter som har undersøkt miljøaspekter knyttet til aminbasert CO₂-fangst. Konklusjonene fra dette omfattende forskningsarbeidet – som er gjort i samarbeid med TCM og Mongstad Fullskala (CCM) – åpner for videreutvikling av aminbasert CO₂-fangst. CLIMIT vil fortsette å støtte prosjekter som kan bidra til å tette kunnskapshull innen dette feltet.

NORCEM VIL FANGE CO₂ FRA SEMENTFABRIKK

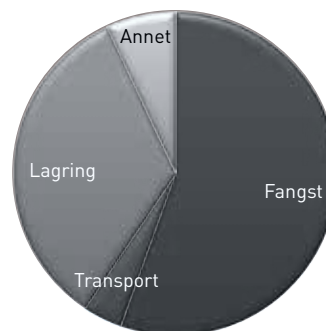
Norcem ønsker å bygge testanlegg for CO₂-fangst ved sin sementfabrikk i Brevik og har søkt CLIMIT om støtte.

Prosjektets størrelse og støtteandel medfører at det må behandles hos EFTAs overvåkningsorgan (ESA). Ved utgangen av året har ESA ikke tatt endelig stilling til saken. Denne andre fasen av prosjektet inkluderer etablering av infrastruktur samt testing av CO₂-fangst med aminer, membraner og faststoff absorberer. Prosjektet skal undersøke om teknologiene er egnet til å fange CO₂ fra en sementfabrikk.

I den første fasen av prosjektet, som ble gjennomført i 2011 besto av en konseptstudie og pre-engineering av et testanlegg for CO₂-fangst. Potensielle fangstteknologier og leverandører ble identifisert gjennom konseptstudien. Tre fangstteknologier, med ulik grad av modenhet, ble valgt som basis for design av CO₂-fangstanlegget.

CLIMIT Demoer fordelt på teknologiområde.

Pågående prosjekter des 2012, bevilget (MNOK)

Fordeling på teknologiområdene

Gassnova mener å ha en hensiktsmessig fordeling mellom prosjekter rettet mot CO₂-fangst, transport og lagring til tross for at prosjektporteføljen inneholder relativt få transportprosjekter.

De to dominerende områdene er fangst og lagring. Disse områdene har vært identifisert som områdene med de største utfordringene knyttet til å redusere kostnader og teknologisk risiko.

CLIMIT-STØTTEDE PROSJEKTER PÅ GHGT-11

“Greenhouse Gas Technologies no. 11” (GHGT-11) er verdens største konferanse for CO₂-håndtering.

Av 300 presentasjoner, som ble holdt på konferansen i Japan i november 2012, var hele 30 norske. De fleste av forskningsprosjektene som ble presentert, var støttet av CLIMIT.

CLIMIT-PROGRAMMETS MÅL

Langsiktig og bredt anlagt støtte til forskning og utvikling.

Bidra til pilotering og demonstrasjon av kjent teknologi frem mot 2015. Denne teknologien vil danne basis for de første fullskala demoanleggene som vil bygges i 2015-20.

Stimulere til utvikling av nye og mer banebrytende teknologier som kan støttes i pilot- og demonstrasjonsprosjekter etter 2015.

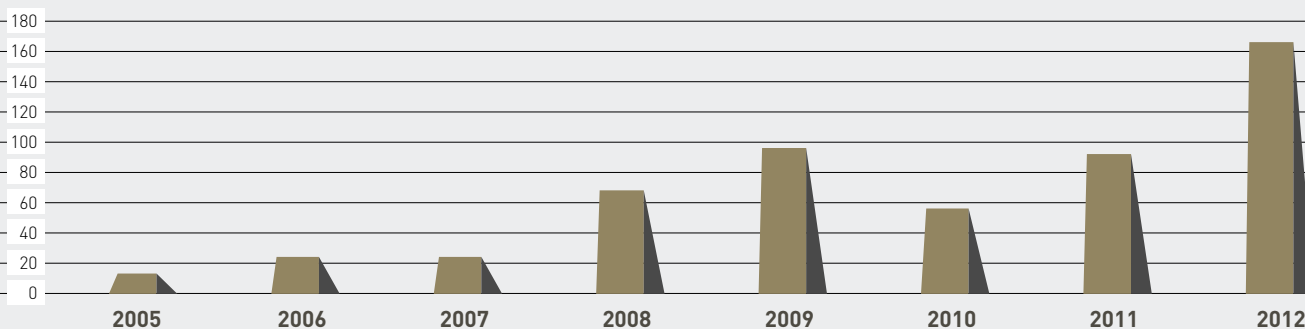
Bidra til kommersialisering av ny og banebrytende teknologi i perioden etter 2020.

Prioritere prosjekter fra norske aktører som har stort potensial innenfor CO₂-håndtering.

Årets tildeling på 165,9 MNOK er den høyeste tildelingen siden fondet ble opprettet i 2005. Om lag halvparten går til fangstprosjekter, den andre halvparten går til lagring og andre prosjekter. CLIMIT-Demo har siden oppstart totalt innvilget drøyt MNOK 510 til 138 små og store prosjekter. Ved dette har programmet utløst, eller vil kunne utløse, totale prosjektkostnader på mer enn 1 mrd NOK.

TILDELINGER 2005–2012

NOK MILLION

FULLSKALA CO₂-HÅNDTERING

– EN ABSOLUTT NØDVENDIGHET

Arbeidet med å etablere et grunnlag for investeringsbeslutning for fullskala CO₂-håndtering for kraftvarmeverket på Mongstad går i henhold til plan. Statoil fikk i 2012 prosjektlederansvaret for planleggingen av CO₂-fangstanlegget, mens Gassnova gikk over i en oppfølger-rolle. Samtidig arbeider Gassnova med å få på plass et kvalifisert CO₂-lager på norsk sokkel.

I 2006 inngikk staten og Statoil en avtale om å etablere et fullskala CO₂-fangstanlegg ved det planlagte kraftvarmeverket på Mongstad. Kraftvarmeverket, som sto ferdig i 2010, er en av Norges største punktutslippskilder. Fra oktober 2009 til april 2012 samarbeidet Statoil og Gassnova i et felles prosjektteam for utvikling av CO₂-fangstanlegget. Grunnlaget for investeringsbeslutningen skal legges frem for Stortinget senest i 2016.

TRYGGERE OG BEDRE FANGSTTEKNOLOGIER

I henhold til Meld. St. 9 (2010-2011) Fullskala CO₂-håndtering (2010-2011) skal prosjektutviklingen skje i flere trinn. Det skal først gjennomføres et treårig teknologikvalifiseringsprogram som omfatter testing i verifikasjonsanlegg, kombinert med mulighets- og konseptstudier. Målet er å fremskaffe minst én egnet fangstteknologi. Valgt teknologi vil deretter modnes videre fram til framleggelse av investeringsbeslutning. Teknologikvalifiseringsprogrammet startet høsten 2011.

Det ble da inngått kontrakt med fem internasjonalt ledende leverandører av fangstteknologi:

- » Aker Clean Carbon
- » Mitsubishi Heavy Industries, LTD.
- » Huaneng-CERI Powerspan Joint Venture
- » ALSTOM Carbon Capture GmbH
- » Siemens AG

Teknologikvalifiseringsprogrammet vil gi et betydelig bidrag til leverandørutviklingen og skal sikre at man kan velge den beste tekniske løsningen til lavest mulig kostnad. Allerede nå kan det slås fast at programmet har bidratt til modning av de fem leverandørenes fangstteknologier. Dette er med på å sikre et reelt konkurransegrunnlag den dagen valg av teknologi skal gjøres for Mongstad fullskala. I tillegg kan leverandørene konkurrere om internasjonale oppdrag takket være programmet.

Prosjektet har gjennomført et omfattende forsknings- og utviklingsarbeid for å belyse mulige helse- og miljøeffekter av utslipp fra aminbaserte prosesser. Programmet har gått kontinuerlig siden 2010 og omfatter utvikling og verifisering av metoder, samt testing av leverandørenes aminer. Arbeidet er nå avsluttet. Arbeidet har ledet fram til et omfattende sett av metoder, modeller og prosedyrer som tilsammen utgjør en verktøykasse. Denne benyttes nå til å beregne spredning og eksponeringsnivå for de ulike teknologienes aminløsninger.

SIKKERT CO₂-LAGER

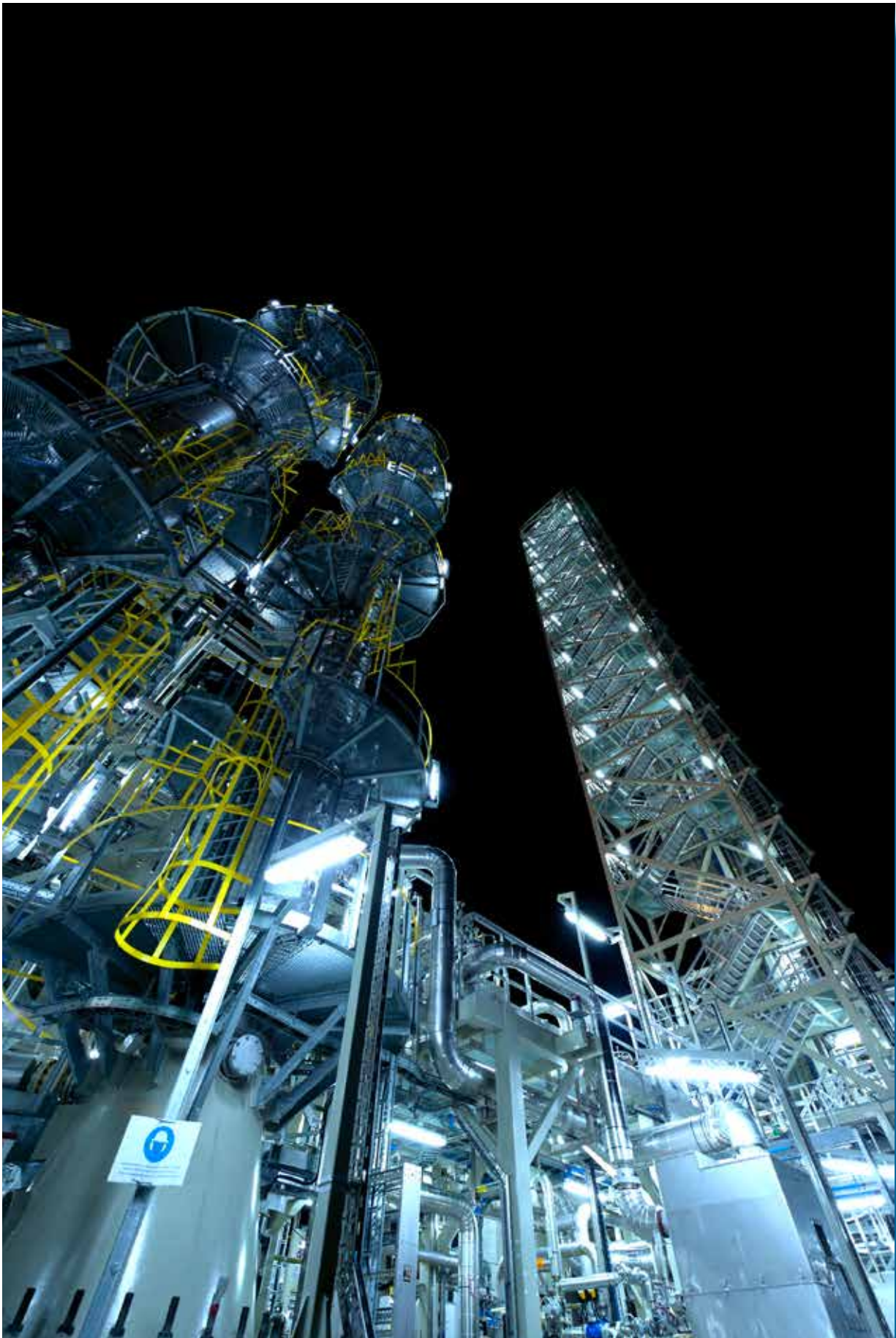
Gassnova bistår Olje- og energidepartementet i arbeidet med å etablere et konsept for hvordan en transport- og lagringsløsning for CO₂ fra Mongstad kan organiseres. Et kvalifisert lager skal være en del av det samlede beslutningsunderlaget (inkludert fangst, transport og lagring av CO₂) som skal legges frem for Stortinget senest i 2016.

En sikker løsning skal kunne stå klar ved oppstart av fullskala anlegget for CO₂-fangst.

Med CO₂-lagring mener vi lagring i geologiske formasjoner. Noen formasjoner egner seg til lagring og andre ikke. I Norge er det aktuelt å vurdere akviferer, det vil si lagring i porer med vannførende lag på kontinentalsokkelen. Nedstengte olje- og gassfelt, samt løsninger som vil gi CO₂ til økt oljeutvinning kan også være en mulighet. Et lagringsatlas som er utarbeidet av Oljedirektoratet viser at det er stort potensial for sikker lagring av CO₂ på norsk sokkel.

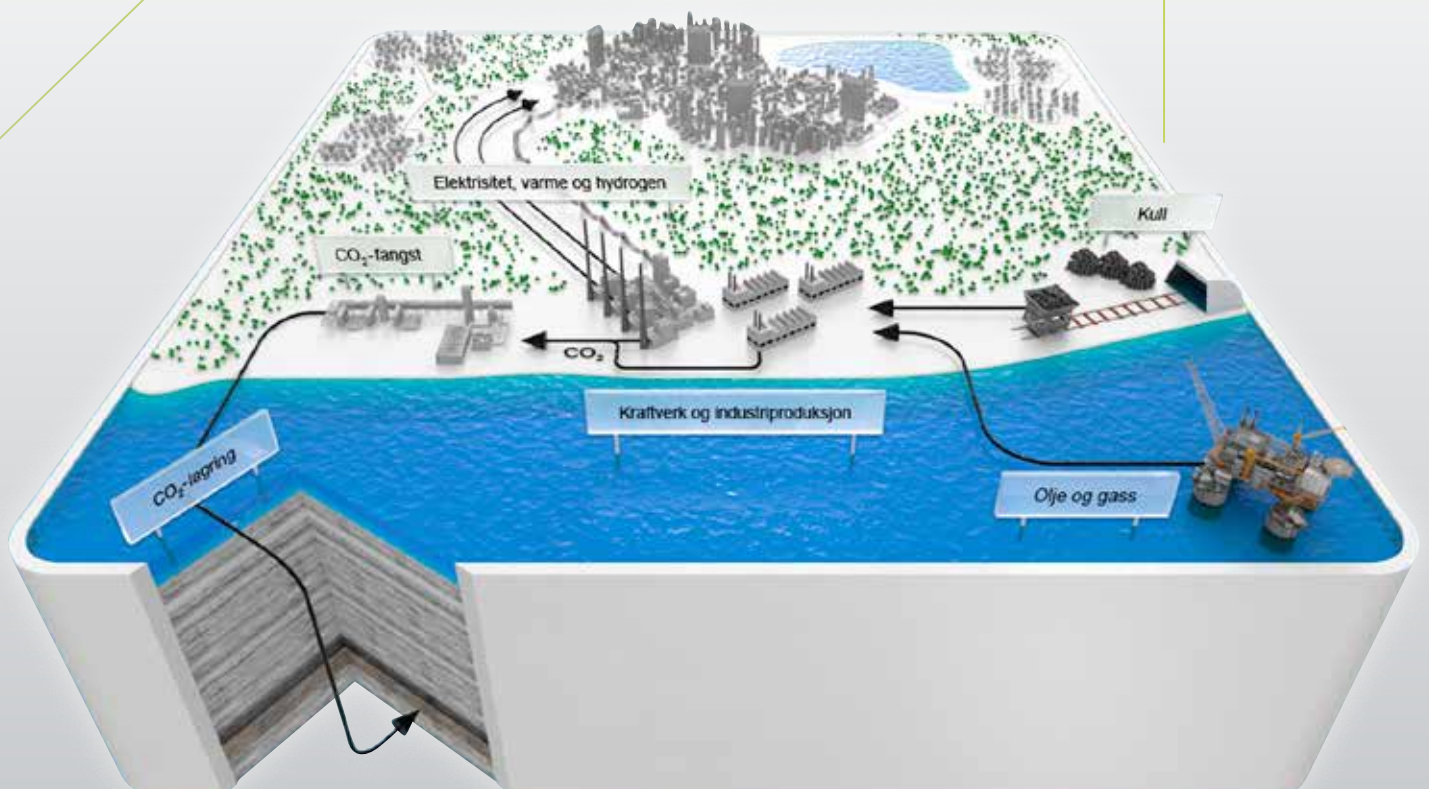
Å få på plass fullskala CO₂-håndtering er avgjørende for at verden skal ta i bruk denne helt nødvendige klimateknologien. Med fullskala-anlegg demonstrerer vi at dette er mulig, og vi får ny kunnskap som kan deles.

I Norge har vi kompetansen som må til gjennom vår erfaring med olje- og gassvirksomhet, finansiell styrke og ikke minst en politisk ambisjon om å være et foregangsland innen klima- og miljø.

FEM CO₂-UTSLIPPSKILDER SOM ER RELEVANTE FOR VIDERE STUDIER PÅ BAKGRUNN AV UTSLIPPSEIERS EGEN RELEVANSVURDERING:

<p>Norcem, Brevik:
Sementproduksjon, eksisterende utslippskilde</p> | <p>Yara Norge, Porsgrunn:
Mineralgjødsel/ ammoniakkproduksjon, eksisterende utslippskilde</p> | <p>Industrikraft Møre, Elnesvågen:
Elektrisitetsproduksjon (gasskraft), potensiell utslippskilde</p> | <p>Ironman, Tjeldbergodden:
Jernproduksjon, potensiell utslippskilde</p> | <p>Longyearbyen Bydrift, Svalbard:
Elektrisitetsproduksjon (kullkraft), potensiell utslippskilde</p> |
|--|--|---|---|---|

FLERE MULIGE

CO₂-HÅNDTERINGSPROSJEKTER I NORGE?

Gassnova er i gang med et arbeid for å se på om det finnes muligheter for flere CO₂-håndteringsprosjekter i Norge. Like før jul leverte Gassnova en statusrapport til Olje- og energidepartementet (OED) som identifiserte fem CO₂-utslippskilder som kan utredes nærmere.

Våren 2011 fikk Gassnova i oppdrag av OED å se på mulighetsområdet for realisering av fullskala CO₂-håndtering utover prosjektet på Mongstad. Høsten 2012 ble mandatet utvidet til å omfatte vurdering av muligheten for CO₂-håndtering på et eventuelt nytt kullkraftverk i Longyearbyen på Svalbard. Sluttrapporten skal leveres i løpet av første halvår 2014.

Gassnova har ledet et omfattende arbeid som har kartlagt og vurdert punktutslippskilder i Norge i forhold til muligheten for CO₂-håndtering. Tilnærmingen som er valgt, er enestående. Det har aldri vært gjort et slikt arbeid i Norge tidligere, sier Tore Amundsen, administrerende direktør i Gassnova.

Gassnova har, i samarbeid med Mott MacDonald, utviklet evalueringsmetoden for mulighetsstudien. Evalueringsmetoden er basert på innhentet, relevant, internasjonal erfaring, Gassnovas egne erfaringer fra CO₂-håndteringsprosjektene på Mongstad og Kårstø, samt Mott MacDonalds kompetanse og

erfaring med utredning av CO₂-håndteringskjeder internasjonalt.

Mulighetsstudien har kartlagt, evaluert og analysert både eksisterende og potensielle CO₂-utslippskilder i Norge. Tilnærmingen skiller seg klart fra tidligere arbeider: Prosjektet har samarbeidet tett med industrien, og deres vurderinger er tillagt avgjørende vekt.

Skal vi lykkes med CO₂-håndtering, må vi ha industrien med på laget. Derfor er utslippseiernes egne vurderinger avgjørende for om et prosjekt anses som relevant for videre studier eller ikke, sier Tore Amundsen.

For de fem utslippskildene (figur venstre) er det ikke funnet vesentlige hindre mot realisering av CO₂-håndtering. Foreløpig er det imidlertid bare fangst delen av prosessen som er vurdert, det vil si at man ikke har sett på muligheter for transport og lagring av CO₂en.

Siden CO₂-håndtering krever store investeringer, bør utslippet være

av en viss størrelse for å sikre kostnadseffektivitet i prosjektet. 400 000 tonn fanget og lagret CO₂ anses internasjonalt som en nedre grense for "fullskala", og derfor har Gassnova studert utslipp over denne størrelsen.

Mye arbeid gjenstår før vi kan si om CO₂ fra en eller flere av disse fem kildene kan fanges og lagres, og slik bidra til lavere CO₂-utslipp og økt erfaring med denne helt nødvendige klimateknologien. Mulighetsstudien er planlagt ferdigstilt i 2014, og Gassnova vil da presentere en sluttrapport med en bred og oppdatert kartlegging av mulighetsområdet for realisering av fullskala CO₂-håndtering utover Mongstad, det vil si hele kjeder med fangst, transport og lagring av CO₂.

Arbeidet med mulighetsstudien viser imidlertid at Norge fortsatt er og skal være et foregangsland i arbeidet med å realisere CO₂-håndtering – både nasjonalt og globalt. CO₂-håndtering vil være en viktig del av løsningen for verdens energi- og klimautfordringer.

STYRETS ÅRSBERETNING

FRA VENSTRE: Ellen Cathrine Rasmussen, Endre Skjørestad, Liv Lønne Dille,
Tore Amundsen (administrerende direktør), Petter Eiken, Gro Seim og Einar Steensnæs

VIRKSOMHETEN

Gassnova SF er et statsforetak med sektorpolitiske målsettinger. Gassnova skal ivareta statens interesser knyttet til fangst, transport og geologisk lagring av CO₂, og har ikke erverv som formål. Foretakets arbeid utføres i tett dialog med Olje- og energidepartementet (OED) som oppdragsgiver og eier. Gassnova SF er lokalisert i Porsgrunn.

Gassnovas hovedoppgaver omfatter forvaltning av statens interesser vedrørende CO₂-håndtering og gjennomføring av de prosjekter som foretaksmøtet bestemmer. Videre skal foretaket bistå Olje- og energidepartementet med faglig rådgivning i spørsmål om CO₂-håndtering. Foretaket skal bidra til teknologiutvikling og kompetanseoppbygging gjennom konkrete CO₂-håndteringsprosjekter og gjennomføring av forsknings- og utviklingsprogrammet CLIMIT. CLIMIT er et samarbeid med Norges forskningsråd, hvor Gassnova leder sekretariatet og administrerer demodelen av CLIMIT-programmet.

Foretakets virkeområde omfatter CO₂-utslipp fra fossil kraftproduksjon og industrielle utslipp.

Foretaksmøtet, som er Gassnova SFs øverste myndighet, har besluttet at foretaket skal forvalte statens interesser i følgende CO₂-håndteringsprosjekter:

- » CO₂ Teknologisenter Mongstad (TCM)
- » Transport og lagring av CO₂ fra Mongstad

I tillegg er det i foretaksmøtet besluttet at Gassnova skal ivareta statens interesser under Steg 2 Utviklingsavtalen knyttet til fullskala CO₂-fangst på Mongstad.

Gassnova SF hadde det overordnede prosjektlederansvaret for Mongstad fullskala prosjektet inntil godkjenning fra ESA forelå våren 2012, hvor Steg 2

Utviklingsavtalen mellom staten og Statoil trådte i kraft. Statoil overtok da prosjektlederansvaret. Gassnova SF har også et overordnet ansvar for arbeidet med utredning av transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra kraftvarmeverket på Mongstad.

Gassnova SF forvalter statens deltakerandel i CO₂ Teknologisenter Mongstad (TCM) på 75,12 %, og leder TCM DA selskapsmøte. Foretaket skal legge til rette for at statens deltakelse i teknologisenteret kan nyttiggjøres best mulig samt arbeide for å få inn flere partnere og brukere til teknologisenteret.

Videre er Gassnova SF gitt i oppgave å gjennomføre et utredningsarbeid hvor hensikten er å bidra til en bred og oppdatert kartlegging av mulighetsområdet for realisering av fullskala CO₂-håndtering utover prosjektet på Mongstad.

Gassnova SF utarbeider separat årsrapport og årsregnskap for CO₂-håndteringsprosjektene samt Fond for CLIMIT, som oversendes til Olje- og energidepartementet.

HELSE, MILJØ, SIKKERHET OG KVALITET

Gassnova har en målsetting om null skader på mennesker, miljø og materiell. Arbeidet med helse, miljø, sikkerhet og kvalitet har høy oppmerksomhet i foretaket, med fokus på kontinuerlig forbedring. Foretaket har hatt gode HMS-resultater i 2012, og det er ikke registrert skader eller ulykker i direkte tilknytning til foretakets aktiviteter. Det har ikke vært ulykker med alvorlig personskader eller vesentlige utslipp til miljø i forbindelse med byggearbeidet på teknologisenteret på Mongstad. Totalt sykefravær i foretaket i 2012 var på 297 dager, som utgjør 3,2 %.

Foretaket har i 2012 etablert et risikobasert kvalitetsledelsessystem samt oppdatert den overordnede styrende dokumentasjon. Styret har arbeidet videre med utforming

av foretakets risikobilde med utgangspunkt i de overordnede målsettingene slik at dette blir et nyttig styringsverktøy for styret og foretakets ledelse.

Realisering av CO₂-håndtering som klimatilak skal ikke innebære risiko for nye helse- og miljøutfordringer. Foretaket har gjennom aktiviteter i Mongstad fullskala prosjektet, CLIMIT-programmet og etableringen av teknologisenteret på Mongstad videreført arbeidet med å fremskaffe økt kunnskap om helse- og miljøspørsmål ved bruk av aminer til CO₂-fangst. Det har blant annet blitt utviklet metoder for å måle og redusere utslippet av amin fra fangstanlegget, samt kunnskap med hensyn til de prosesser som finner sted når aminer slippes ut til atmosfæren. Resultater fra dette arbeidet er presentert på ulike konferanser og fagseminarer, og tilgjengeliggjort i form av rapporter på foretakets hjemmeside.

YTRE MILJØ

Gassnova SF hadde ingen egne direkte utslipp som medførte negativ miljøpåvirkning i 2012.

ARBEIDSMILJØ

Styret i Gassnova SF har som målsetting at foretaket skal tilby et attraktivt og stimulerende arbeidsmiljø, hvor den enkelte medarbeider får en tilfredsstillende faglig og personlig utvikling. Styret stiller krav til foretaket ledelse med hensyn til arbeidet med helse, miljø og sikkerhet, arbeidsmiljø og kompetanseutvikling. Ledelsen samarbeider med de tillitsvalgte, vernetjenesten og de ansatte gjennom Arbeidsmiljøutvalget (AMU) og foretakets Samarbeidsutvalg (SU), mens den enkelte medarbeiders kompetanse og utvikling følges opp gjennom foretakets system for medarbeiderutvikling.

Det gjennomføres regelmessige arbeidsmiljø- og organisasjonsundersøkelser, hvor resultater og tiltaksplaner presenteres for styret.

Foretaket har gjennom en ombygging av foretakets lokaler skapt en god fysisk og hensiktsmessig ramme for et godt arbeidsmiljø.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Kvinneandelen i Gassnova var i 2012 på 32 %, med 12 kvinner av totalt 38 ansatte. Andelen kvinner i foretakets ledelse var ved utgangen av året på 33 %. Kvinneandelen i styret i 2012 var 50 %, og på samme nivå som året før.

Gassnova legger vekt på likestilling mellom kjønnene og likebehandling av alle medarbeidere, og er oppmerksom på dette når det gjelder rekruttering, mulighetene for faglig og personlig utvikling samt fastsettelse av lønn. Styret vil fortsatt fremme verdien av mangfold i den videre oppbygning og utvikling av foretaket, men har med bakgrunn i status i foretaket ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling.

SAMFUNNSANSVAR

Regjeringen legger til grunn en forståelse av samfunnsansvar som innebærer at bedrifter bør bidra til en positiv samfunnsutvikling gjennom verdiskaping, samt integrere sosiale og miljømessige hensyn i sin daglige drift og i interaksjonen med sine interessenter. Gassnovas samfunnsansvar handler om å drive virksomheten slik at den gir et positivt bidrag til samfunnet, både med hensyn til foretakets leveranser samt rammer og retningslinjer for arbeidet som utføres.

Gassnova er oppmerksom på de samfunnsmessige konsekvensene som følger av foretakets virksomhet, særlig sett i lys av at foretaket forvalter store statlige midler. Styret setter krav til at arbeidet i foretaket utføres med en høy etisk standard og faglig integritet, og at alle ansatte i foretaket i sitt virke for Gassnova fremmer foretakets grunnleggende verdier. Gassnovas oppgaver innebærer blant annet store anskaffelser og kontraktsforpliktelser på vegne av staten. Det stilles i denne

sammenheng krav til leverandører med hensyn til klare standarder for HMS, etikk og samfunnsansvar.

Foretakets styre har fastsatt interne retningslinjer og prinsipper for etikk, habilitet og varsling. Det er videre utarbeidet restriktive retningslinjer for mottak av gaver og tjenester i foretaket. Styret har fokus på etterlevelse og kontinuerlig forbedring. Med bakgrunn i en intern gjennomgang av foretakets anskaffelsesprosesser ble det våren 2012 gjennomført en rekke forbedringstiltak knyttet til anskaffelsesprosessen og styrende dokumenter og retningslinjer i tilknytning til denne, samt bevissthet rundt habilitetsproblematikk. Foretaket iverksatte i desember 2012 en ny gjennomgang av etablert regelverk og rutiner med hensyn til anskaffelser for å sikre at anskaffelsesprosessene er i henhold til god forvaltningsskikk.

STYRET

Styret i Gassnova SF var i 2012 sammensatt som følger:

- » Einar Steensnæs, leder
- » Endre Skjørestad, nestleder (Bjørn Sund nestleder frem til 1. juli 2012)
- » Gro Seim
- » Petter Eiken (Bjørn Sund frem til 1. juli 2012)
- » Ellen Cathrine Rasmussen
- » Liv Lønne Dille, ansattvalgt representant
- » Svein Eggen, ansattvalgt observatør

Det har i beretningsåret vært avholdt 15 styremøter.

Styrets arbeid har i 2012 i stor grad vært knyttet til ivaretagelse av statens interesser i CO₂-prosjektene. Styret har også vært opptatt av regelverket for foretakets anskaffelser, arbeidet med revidert strategi i CLIMIT-programmet, samt utvikling av foretakets kompetanseprofil og strukturelle tilpasninger med tanke på foretakets fremtidige rolle og ansvar.

Styret har hatt fokus på oppfølging av HMS, fremdrift og kostnader i tilknytning til utbygging og oppstart av CO₂ Teknologisenter Mongstad, samt arbeidet med utvikling av en offensiv og langsiktig strategi for teknologisenteret som ivaretar statens målsetting for TCM som en attraktiv arena for teknologiutvikling og læring. Styret har drøftet forhold knyttet til det forberedende arbeidet med fullskala CO₂-fangst fra kraftvarmeverket på Mongstad, både med hensyn til gjennomføring av prosjektets teknologikvalifiseringsprogram og foretakets rådgivende rolle vedrørende etablering av Steg 2 Utbyggings- og driftsavtalen. Styret har hatt en tett oppfølging av arbeidet med organisering av transport og lagring av CO₂ fra Mongstad, hvor foretakets anbefaling ble oversendt Olje- og energidepartementet i juni 2012. Styret har i denne sammenheng vektlagt forhold knyttet til risiko- og ansvarsfordeling, rammebetingelser og insentivmekanismer, samt fremdrift i arbeidet slik at et samlet beslutningsunderlag for fangst, transport og lagring kan fremlegges i 2016. Foretaket oversendte i desember 2012 en interimrapport til Olje- og energidepartementet med status og foreløpige resultater fra arbeidet med kartlegging av mulighetsområdet for realisering av fullskala CO₂-håndtering utover prosjektet på Mongstad.

Styret har vært opptatt av CLIMIT-programmets posisjon i det norske virkemiddelapparatet og arbeidet med CLIMIT-programmets reviderte strategi. Styret har drøftet programmets rammebetingelser sett i lys av markedssituasjonen og nødvendigheten av samarbeid med internasjonale aktører, samt behovet for en bred teknologiportefølje.

Styret har lagt vekt på oppfølging av foretakets arbeidsmiljø og kompetansebehov. Styret har som målsetting at foretakets finansieringsmodell legger til rette for en fleksibel og kostnadseffektiv drift, samt oppbygging av intern kompetanse innen spesifikke fagområder for å

ivareta foretakets fremtidige rolle og ansvar. Styret utarbeidet i 2012 en erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, i tråd med regjeringens retningslinjer og Gassnovas vedtekter. Styret etablerte høsten 2012 et kompensasjonsutvalg som et rådgivende og saksforberedende organ for styrets behandling av kompensasjonsspørsmål.

Foretaket har en restriktiv ansettelsespolitikk, men det planlegges i 2013 en mindre økning i antall ansatte for å styrke foretakets kompetanse innen sentrale områder som en tilpasning til foretakets oppgaver og ansvar.

Bjørn-Erik Haugan fratrådte etter eget ønske som administrerende direktør ved årsskiftet. Tore Amundsen ble konstituert i stillingen inntil ny administrerende direktør er tilsatt.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERINGER

Gassnova SF ble etablert med en innskuddskapital på 10 MNOK. Foretakets drift finansieres over statsbudsjettet. Foretaket har ikke erverv som formål.

Gassnova SF fakturerer Olje- og energidepartementet for tjenester foretaket utfører for departementet, i tråd med avtalt budsjett. I tillegg har foretaket inntekter relatert til salg av tjenester, primært til TCM DA. Foretakets kostnader består hovedsakelig av lønn, innleie av personell og kjøp av eksterne tjenester, reisekostnader, husleie og øvrig kontorhold.

Foretaket skal over tid gå resultatmessig i balanse. Det er derfor ikke fastsatt utbyttepolitikk for Gassnova SF ut over at årsoverskudd fra foretaket kan utbetales til staten som utbytte i samsvar med statsforetakslovens regler. Foretaksmøtet kan beslutte at eventuelle overskudd skal forbli i foretaket. I henhold til tildelingsbrev fra Olje- og energidepartementet beslutter foretaket selv anvendelse av oppsamlet driftsoverskudd.

Foretakets kontantstrøm er positiv i 2012. Hovedårsaken til forskjellen mellom foretakets netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter og foretakets driftsresultat er endringer i kortsiktig gjeld.

Foretakets bankbeholdning er på 55,5 MNOK per 31.12.2012. Foretakets likviditetssituasjon anses tilfredsstillende.

Foretakets bankinnskudd, kundefordringer og kortsiktige gjeld er direkte knyttet til virksomhetens daglige drift. Foretaket benytter ikke finansielle derivater. Risikoen knyttet til at debitorer ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser anses å være lav. Foretaket er i begrenset grad eksponert for valutarisiko.

Foretakets frie egenkapital per 31.12.2012 er 13 MNOK. Årets underskudd på 2 864 553 NOK dekkes av foretakets annen egenkapital.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Porsgrunn, den 5. mars 2013

Einar Steensnæs, Styrets leder

Gro Seim, Styremedlem

Ellen Cathrine Rasmussen, Styremedlem

Petter Eiken, Styremedlem

Endre Skjørestad, Nestleder

Liv Lønne Dille, Ansattvalgt styremedlem

Tore Amundsen, Administrerende direktør

ÅRSREGNSKAPET ER SATT OPP I SAMSVAR MED
REGNSKAPSLOVEN OG GOD REGNSKAPSSKIKK.

REGNSKAP

RESULTATREGNSKAP GASSNOVA SF

NOTE	DRIFTSINTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2012	2011
2	Inntekter	73 600 000	73 600 000
2	Annen driftsinntekt	14 222 878	12 005 629
	Sum driftsinntekter	87 822 878	85 605 629
3,9,11	Lønnskostnad	58 699 147	43 868 996
4	Avskrivning på varige driftsmidler	849 552	870 882
3,4	Annen driftskostnad	31 916 578	39 888 793
	Sum driftkostnader	91 465 227	84 628 671
	Driftsresultat	- 3 642 399	976 958
	FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER		
5	Finansinntekter	815 971	1 188 032
5	Finanskostnad	38 125	8 461
	Netto finansposter	777 846	1 179 571
8	Ordinært resultat	-2 864 553	2 156 529
	ÅRSRESULTAT	-2 864 553	2 156 529
	OVERFØRINGER		
8	Til/fra annen egenkapital	-2 864 553	2 156 529
	SUM OVERFØRINGER	-2 864 553	2 156 529

BALANSE PR. 31. DESEMBER GASSNOVA SF

NOTE	EIENDELER	2012	2011
	Anleggsmidler:		
	Varige driftsmidler:		
4	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	926 372	1 589 212
	Sum varige driftsmidler	926 372	1 589 212
	Sum anleggsmidler	926 372	1 589 212
	Omløpsmidler:		
	Fordringer		
	Kundefordringer	3 392 705	2 490 362
6	Andre fordringer	1 680 215	1 580 022
	Sum fordringer	5 072 920	4 070 384
7	Bankinnskudd, kontanter og lignende	55 490 010	52 073 355
	Sum omløpsmidler	60 562 930	56 143 739
	SUM EIENDELER	61 489 302	57 732 951

BALANSE PR. 31. DESEMBER GASSNOVA SF

NOTE	EGENKAPITAL OG GJELD	2012	2011
	Egenkapital:		
	Innskutt egenkapital		
8	Innskuddskapital	10 000 000	10 000 000
	Sum innskutt egenkapital	10 000 000	10 000 000
	Opptjent egenkapital		
8	Annen egenkapital	12 969 247	15 833 800
	Sum opptjent egenkapital	12 969 247	15 833 800
	Sum egenkapital	22 969 247	25 833 800
	Gjeld:		
	Langsiktig gjeld		
9	Pensjonsforpliktelser	17 585 208	15 405 448
	Sum avsetning for forpliktelser	17 585 208	15 405 448
	Sum langsiktig gjeld	17 585 208	15 405 448
	Kortsiktig gjeld		
	Leverandørgjeld	4 485 879	8 757 153
7	Skyldige offentlige avgifter	6 546 289	3 440 328
10	Annen kortsiktig gjeld	9 902 679	4 296 222
	Sum kortsiktig gjeld	20 934 847	16 493 703
	Sum gjeld	38 520 055	31 899 151
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	61 489 302	57 732 951

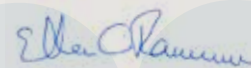
Porsgrunn, den 5. mars 2013

Einar Steensnæs, Styrets leder

Gro Seim, Styremedlem

Ellen Cathrine Rasmussen, Styremedlem

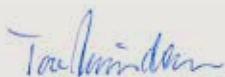
Petter Eiken, Styremedlem

Endre Skjørestad, Nestleder

Liv Lønne Dille, Ansattvalgt styremedlem

Tore Amundsen, Administrerende direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

NOTE	OPERASJONELLE AKTIVITETER	2012	2011
	Årsresultat	-2 864 553	2 156 529
	Ordinære avskrivninger	849 552	870 882
	(Gevinst)/tap ved salg driftsmidler	-	- 60 593
	(Økning)/reduksjon i kundefordringer	-902 343	6 984 189
	Økning/(reduksjon) i leverandørgjeld	-4 271 274	5 030 919
	Forskjell kostnadsført pensjon og inn-/ utbetaling i pensjonsordning	2 179 760	1 724 127
	Endring i andre tidsavgrensingsposter	8 612 225	-11 903 809
	Netto kontantstrøm fra oper. aktiviteter	3 603 367	4 802 245
	INVESTERINGSAKTIVITETER		
	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	-	286 043
	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-186 712	-682 066
	Netto kontantstrøm fra invest. aktiviteter	-186 712	-396 023
	Netto endring i likviditet gjennom året	3 416 655	4 406 222
	Likviditetsbeholdning 1.1.	52 073 355	47 667 134
	Likviditetsbeholdning 31.12.	55 490 010	52 073 355

NOTER TIL REGNSKAPET FOR 2012

NOTE 1 - Regnskapsprinsipper

Gassnova SF ble stiftet av Den Norske Stat ved Olje- og energidepartementet, 3. juli 2007. Selskapets formål er å forvalte statens interesser knyttet til CO₂-håndtering (teknologitviking, fangst, transport, injeksjon, lagring av CO₂) og å gjennomføre de prosjekter som foretaksmøtet bestemmer. Det er en målsetting at foretakets arbeid skal resultere i kostnadsreduksjoner knyttet til CO₂-håndtering.

Gassnova SF skal gi råd til Olje- og energidepartementet i forhold til spørsmål vedrørende CO₂-håndtering. Gassnova SF skal legge til rette for at statens deltakelse i CO₂-håndteringsprosjekter kan nyttiggjøres best mulig av staten eller statlig eide enheter. Gassnova SF skal bidra til gjennomføring av «CLIMIT-programmet».

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Foretaket er eiet 100 % av staten ved Olje- og energidepartementet. Gassnova har ikke erverv til formål og er således ikke skattepliktig.

KLASSIFISERINGS- OG VURDERINGSPRINSIPPER

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Inntekter

Selskapet mottar bevilgninger fra staten for tjenester ytet for Olje- og energidepartementet i samsvar med selskapets formål. Dette driftstilskuddet bevilges årlig av Stortinget. Driftstilskuddet er presentert som inntekter i regnskapet. Opptjening skjer ved gjennomføring av aktiviteter. Kostnadene knyttet til disse aktivitetene regnskapsføres under andre driftskostnader.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er bokført til historisk anskaffelseskost. Driftsmidlene avskrives årlig etter en lineær avskrivningssats hvor den økonomiske levetiden er lagt til grunn. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lengre er til stede.

Fordringer

Fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelsen.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på transaksjonstidspunktet. Balanseposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på balansedagen. Valutagevinst/tap er regnskapsført som finansinntekt/kostnad.

Pensjoner

Foretakets ansatte er medlemmer av pensjonsordninger som gir rett til fremtidige pensjonsytelser (ytelsesplaner).

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Ved regnskapsføring av pensjon som er ytelsesplan, kostnadsføres forpliktelsen over opptjeningsstiden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringemetode tilsvarer planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn. For pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon anvendes således lineær opptjening.

Estimatawvik og virkningen av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsstid i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor).

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi.

Måling av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene gjennomføres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene, og er beregnet av netto faktisk underfinansiering.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er satt opp etter den direkte modellen.

NOTE 2 - Driftsinntekter

Foretakets inntekter gjelder bevilgning fra Olje- og energidepartementet. Annen driftsinntekt gjelder salg av tjenester primært mot CO₂ Technology Centre Mongstad (TCM DA).

NOTE 3 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte med mer

Lønnskostnader	2012	2011
Lønn	40 019 396	30 573 271
Arbeidsgiveravgift	6 482 278	5 374 882
Pensjonskostnader	7 797 199	6 333 947
Andre ytelser/personalkostnader	4 400 274	1 586 896
Sum lønnskostnader	58 699 147	43 868 996
Antall årsverk	36,5	31,0

Godtgjørelse til administrerende direktør	Adm. dir.
Lønn	1 870 255
Pensjonskostnader	174 235
Annen godtgjørelse	120 649

Etter fylte 62 år kan administrerende direktør anmode styret om en endret arbeidsinstruks i selskapet med opprettholdelse av denne avtalens lønnsvilkår. Godtgjørelse gjelder tidligere administrerende direktør Bjørn-Erik Haugan. Tore Amundsen har tiltrådt som administrerende direktør i 2013. For øvrig henvises det til punkt 6 om Etterlønsordninger i note 11 - Lederlønsrklæring.

Godtgjørelse til ledende personer og styret	Stilling	Samlet godtgjørelse
Tove Dahl Mustad	Direktør Eksterne relasjoner	1 363 548
Anne Strømmen Lycke	Direktør Forretningsengasjementer	3 977 676
Klaus Schöffel	Direktør Teknologi og Kompetanse	1 536 596
Ole Rønning*	Viseadministrerende direktør, innleid	3 721 579
Einar Steensnæs	Styrets leder	333 000
Endre Skjørestad	Styremedlem	185 499
Petter Eiken	Styremedlem	86 500
Ellen Cathrine Rasmussen	Styremedlem	169 500
Gro Seim	Styremedlem	169 500
Liv Lønne Dille	Styremedlem	169 500
Bjørn Sund	Styremedlem	98 500

* Oppgitt beløp er utgiftsført honorar i Gassnova SF og CO₂-håndteringsprosjektene. Andel av beløp fakturert CO₂-håndteringsprosjektene er oppført uten fradrag for inngående mva. Honoraret er fakturert fra Øko Invest AS. Det vises for øvrig til erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i note 11 - Lederlønsrklæring.

Revisor

Godtgjørelse (ekskl mva) til Deloitte AS og samarbeidende selskaper fordeler seg slik:

	2012	2011
Lovpålagt revisjon	94 625	79 000
Revisjonsrelaterte tjenester	53 313	253 000
Andre attestasjoner (CLIMIT og CO ₂ -håndteringsprosjektene)	172 405	109 447
Skatterådgivning	38 070	1 350
Utlegg	5 497	9 470
Sum godtgjørelse revisor	363 910	452 267

NOTE 4 - Anleggsmidler

	Inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01	3 922 620	3 922 620
Tilgang	186 713	186 713
Avgang	-26 855	-26 855
Anskaffelseskost pr. 31.12	4 082 478	4 082 478
Akkumulerte avskrivninger pr. 31.12	3 156 106	3 156 106
Balansført verdi pr. 31.12	926 372	926 372
Avskrivninger i året	849 552	849 552
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år
Ikke balanseførte leieavtaler	2012	2011
Årlig leiekostnad, ikke balanseførte varige driftsmidler	3 762 621	2 778 905
Leieperiode	0,5-4 år	

NOTE 5 - Finansposter

	2012	2011
Finansinntekt		
Renteinntekt	802 559	1 187 635
Valutagevinst	13 412	397
Sum finansinntekt	815 971	1 188 032
Finanskostnad	2012	2011
Rentekostnad	11 025	2 970
Valutatap	27 100	5 491
Sum finanskostnad	38 125	8 461

NOTE 6 - Andre kortsiktige fordringer

Andre kortsiktige fordringer består av:	2012	2011
Forskuddsbetalte kostnader	1 637 815	1 064 418
Opptjent, ikke fakturert inntekt	0	152 137
Andre kortsiktige fordringer	42 400	363 467
Sum andre kortsiktige fordringer	1 680 215	1 580 022

NOTE 7 - Bundne midler

	2012	2011
Bundne midler		
Skattetrekkmidler på egen konto	2 320 515	2 001 241
Sum bundne midler	2 320 515	2 001 241

NOTE 8 - Egenkapital

	Innskuddskapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital pr. 01.01	10 000 000	15 833 800	25 833 800
Årets resultat		-2 864 553	-2 864 553
Egenkapital pr. 31.12	10 000 000	12 969 247	22 969 247

Annen egenkapital består av innværende og tidligere års tilbakeholdte resultat.

Gassnova SF er eiet 100 % av staten ved Olje- og energidepartementet.

NOTE 9 - Pensjonsforpliktelse

Foretakets ansatte er medlemmer av pensjonsordninger som gir rett til fremtidige pensjonsytelser (ytelsesplaner). Ytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønn ved oppnådd pensjonsalder. Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og ordningen oppfyller krav etter denne lov. Opptjente pensjonsrettigheter er sikret gjennom pensjonsordninger i Statens Pensjonskasse.

	2012	2011
Antall personer i ordningen	38	32
Aktive	38	32
Pensjonister	0	0

Årets pensjonskostnad

Nåverdi av pensjoner opptjent i perioden	7 088 487	5 710 502
Rentekostnad av pensjonsforpliktelse	1 237 507	1 196 039
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-908 528	-878 510
Administrasjonskostnad	110 366	92 855
Arbeidsgiveravgift	1 061 424	863 046
Årets netto pensjonskostnad	8 589 258	6 983 932

Finansiell status

	31.12.2012	31.12.2011
Pensjonsforpliktelse	38 972 463	32 565 967
Pensjonsmidler	25 318 201	19 405 688
Periodisert arbeidsgiveravgift	2 173 107	1 903 741
Ikke resultatført virkning av estimatavik	1 757 839	341 428
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	17 585 208	15 405 448

Økonomiske forutsetninger

	31.12.2012	31.12.2011
Diskonteringsrente	4,20 %	3,80 %
Forventet avkastning pensjonsmidler	3,60 %	4,10 %
Årlig forventet lønnsvekst	3,25 %	3,50 %
Årlig forventet regulering pensjon	2,25 %	2,50 %
Årlig forventet G-regulering	3,00 %	3,25 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	0 % / 0 %	2 % / 0 %
Uttakstilbøyelighet førtid (AFP)	20,00 %	20,00 %

Pensjonsmidlene består av investeringer i statsobligasjoner.

NOTE 10 - Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld består av:	2012	2011
Lønn, feriepenger o.l.	7 426 440	3 299 254
Påløpte kostnader	2 476 239	996 968
Sum annen kortsiktig gjeld	9 902 679	4 296 222

NOTE 11 - Lederlønnserklæring

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i Gassnova SF

1. Utgangspunktet for foretakets lederlønnspolitik

Styret i Gassnova SF mener de ansatte er foretakets viktigste ressurs og er opptatt av at foretaket tilbyr konkurransedyktige vilkår slik at foretaket tiltrekker seg og beholder dyktige medarbeidere. Retningslinjene for lederlønnfastsettelsen er nedfelt i Meld. St. 13 (2010 – 2011) Aktivt eierskap. Ledende ansatte omfatter Administrerende Direktør og andre ledende ansatte, jf. Ot.prp. nr. 55 (2005–2006), som viser til regnskapsloven og allmennaksjelovens regler om «ledende ansatte».

Lederlønningene i Gassnova SF fastsettes derfor ut fra følgende hovedprinsipper: Lederlønningene skal være konkurransedyktige, men foretaket skal ikke være lønnsledende. Foretaket skal tiltrekke seg og beholde gode ledere. Lønningene (summen av godtgjørelsene som mottas) skal normalt ligge rundt gjennomsnittet av lederlønninger for tilsvarende ledere i sammenlignbare virksomheter.

Det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Administrerende direktørs godtgjørelse fastsettes av styret. Administrerende direktør er ansvarlig for lønnsfastsettelsen i foretaket.

2. Hvem er omfattet av retningslinjene

Administrerende direktør og ledergruppen er direkte omfattet av retningslinjene.

3. Hvilken periode gjelder erklæringen for

Erklæringen gjelder inntil nye retningslinjer om aktivt eierskap kommer, og er basert på gjennomført lønnsoppgjør og foretakets politikk i inntektsåret 2012. Administrerende direktør vil legge erklæringen til grunn for sitt arbeid etter behandlingen i styremøte i februar 2013.

4. Hovedprinsippene i foretakets lederlønnspolitik

Basislønnen skal være hovedelementet i ledernes lønn. Det gjelder ingen særskilte rammer for basislønnsens størrelse, men basislønnen skal være markedsmessig. Administrerende direktør skal være lønnsledende i foretaket. Det kan foretas årlige undersøkelser av lønn for sammenlignbare stillinger ved bruk av eksterne konsulenter og samarbeidspartnere.

I tillegg til basislønnen kan lederne motta tilleggssytelser. Nedenfor kommenteres de enkelte tilleggssytelser som benyttes mer spesifikt.

4.1. Basislønn

Basislønnen er definert som brutto årslønn før skatt og før beregning av variabel lønn og andre tilleggssytelser.

4.2. Naturalytelser og andre særlige ordninger

Ledende ansatte kan ha naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger som for eksempel fri telefon, bærbar-pc, fri bredbåndstilknytning og bruk, behovsprøvd bilgodtgjørelse og parkering. Som hovedregel søker foretaket å samle kompensasjon og ytelser gjennom lønnsystemet.

5. Pensjonsordninger

Foretakets pensjonsordning er basert på at pensjonsalderen i foretaket er 67 år og at samlet kompensasjonsgrad ikke skal overstige 66 prosent av lønnen, dog begrenset opp til 12G. Dette ivaretas av foretakets medlemskap i Statens Pensjonskasse i medhold av vedtak i Forbruker- og administrasjonsdepartementet av 26.6.2007. Alle ansatte i foretaket har rett til AFP fra fylte 62 år (førtidspensjon).

6. Etterlønsordninger

I forhåndsavtale hvor Administrerende Direktør fraskriver seg bestemmelsene om oppsigelsesvern i arbeidsmiljøloven kan det avtales sluttvederlag. Sluttvederlag bør ikke benyttes ved frivillig avgang med mindre det foreligger særlige grunner for det. Det henvises til avsnitt vedrørende sluttvederlag i vedlegg til Meld. St. 13 (2010 – 2011) Aktivt eierskap, hvor samlet godtgjørelse for sluttvederlag som inkluderer godtgjørelse for oppsigelsestid og sluttvederlag ikke bør overstige 12 månedslønner.

Øvrige ledelse og ledende ansatte har ikke etterlønsordninger.

Styret i Gassnova SF
Oslo, februar 2013

REVISJONSBERETNING

Deloitte AS
Karenslyst allé 20
Postboks 347 Skøyen
NO-0213 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til foretaksmotet i Gassnova SF

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Gassnova SF som viser et underskudd på kr 2.864.553. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, og resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og av en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Gassnova SF per 31. desember 2012 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

side 2
Revisors beretning til foretaksrådet
i Gassnova SF

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og dekning av tap

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift samt forslaget til dekning av tap er i samsvar med lov og forskrifter og at opplysningene er konsistente med årsregnskapet.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 5. mars 2013
Deloitte AS

Mette Herdlevær
statsautorisert revisor

Gassnova SF

Dokkvegen 10
3920 Porsgrunn
Tlf +47 40 00 59 08
www.gassnova.no